

Od: Lifka Jiří <LifkaJ@senat.cz>

Odesláno: pondělí 3. března 2025 12:24:59 (UTC+01:00) Belgrade, Bratislava, Budapest, Ljubljana, Prague

Komu: Šípová Adéla <SipovaA@senat.cz>

Kopie: Eberle Milan <eberlem@senat.cz>

Předmět: Projednávání mezinárodních smluv v PS

Vážená paní senátorko,

k Vašemu telefonickému dotazu ohledně možného postupu Poslanecké sněmovny v souvislosti s projednáváním mezinárodních smluv (předložení smlouvy Ústavnímu soudu) si dovoluji sdělit následující:

Jako předběžnou poznámku si dovoluji předeslat, že Odbor legislativní Kanceláře Senátu není povolán k poskytování výkladu jednacího řádu Poslanecké sněmovny. Následující sdělení proto odráží recentní stav doktrinálních názorů zřejmých z literatury. K bližší interpretaci procedurálního rámce jednání orgánů Poslanecké sněmovny jsou povolány odborné útvary Kanceláře Poslanecké sněmovny, na něž by bylo vhodné se v této otázce případně obrátit.

Jednací řád Poslanecké sněmovny na rozdíl od jednacího řádu Senátu postrádá jakoukoliv výslovnou úpravu návrhu komory jako celku na posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem. Je tomu tak proto, že na rozdíl od jednacího řádu Senátu, který musel být v reakci na tzv. euronovelu Ústavy (úst. zákon č. 395/2001 Sb.) a posílenou kompetenci Senátu v ratifikačním procesu mezinárodních smluv („zrovnomocnění“ obou komor v ratifikačním procesu) výrazně doplněn (a nabízel se tak prostor i pro podrobnou úpravu reagující i na nově založenou kompetenci Ústavního soudu k předběžnému přezkumu mezinárodních smluv), úprava projednávání mezinárodních smluv v jednacím řádu Poslanecké sněmovny zůstala v tomto ohledu nedotčena.

To však neznamena, že by Poslanecká sněmovna kompetenci k podání návrhu na předběžný přezkum mezinárodní smlouvy postrádala, resp. nemohla využít. Kompetence k podání takového návrhu totiž vyplývá přímo ze zvláštního právního předpisu, a to z čl. 87 odst. Ústavy ve spojení s § 71a odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů: „*Návrh na posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním zákonem podle čl. 87 odst. 2 Ústavy může podat **komora Parlamentu** od okamžiku, kdy jí byla mezinárodní smlouva předložena k vyslovení souhlasu k ratifikaci, do okamžiku, kdy se na vyslovení souhlasu usnesla...*“. Komentářová literatura z této formulace dovozuje, že návrh na posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem může během rozpravy ať již v prvním, ať již ve druhém čtení mezinárodní smlouvy podle § 108 jednacího řádu Poslanecké sněmovny podat jakýkoli poslanec či skupina poslanců, a to i přesto, že to jednací řád Poslanecké sněmovny výslovně neupravuje. O takovém návrhu pak musí Sněmovna rozhodnout, a to před

samotným hlasováním o vyslovení souhlasu s ratifikací mezinárodní smlouvy. Vzhledem k absenci konkrétnější právní úpravy v jednacím řádu Poslanecké sněmovny a k formulaci příslušného ustanovení zákona o Ústavním soudu lze dále podle recentních názorů komentářové literatury usuzovat, že se na předložení mezinárodní smlouvy k předběžnému přezkumu může Sněmovna usnést v zásadě v jakékoli fázi jejího projednávání ve Sněmovně (tak zejm. Mlsna, P., Kněžínek, J., Mezinárodní smlouvy v českém právu. Teoretická východiska, sjednávání, schvalování, ratifikace, vyhlašování a aplikace. Praha: Linde, 2009, s. 246). Z dikce § 71a odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu a ze smyslu předběžného přezkumu mezinárodní smlouvy v této fázi jejího ratifikačního procesu zároveň komentářová literatura dovozuje, že po přijetí usnesení o předložení smlouvy Ústavnímu soudu musí Sněmovna rozhodnout o přerušení projednávání příslušné mezinárodní smlouvy (Tetourová, E., § 108, In: Syllová, J., Kavěna, M., Tetourová, E., Němec, J., Francová, J. a kol. Jednací řád Poslanecké sněmovny: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2025-3-3]).

Tolik tedy obecný závěr literatury o přípustnosti a základním procedurálním rámci návrhu poslance či skupiny poslanců na přijetí usnesení Sněmovny o návrhu na posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem. Jak jsem již předznamenal, praktický způsob a postup v intencích jednacího řádu Poslanecké sněmovny, jakož i další implikace takového postupu, by bylo nanejvýš vhodné konzultovat s odborným aparátem Kanceláře Poslanecké sněmovny.

S pozdravem,

Mgr. Jiří Lifka
Odbor legislativní

Kancelář Senátu
Valdštejnské nám. 17/4
118 01 Praha 1

Tel.: +420 257 072 642
Mob.: +420 731 124 343
lifkaj@senat.cz
www.senat.cz

